

A Szerzői jog

A szerzői jog nagyon sokáig egy mellőzött jogterület volt, a digitális információs társadalom fejlődésével azonban majdnem felmérhetetlen jelenőségre tett szert. Számítógép, internet és más hasonló adatrögzítő eljárásokon keresztül a felhasználó a mindennapi élet során csaknem szüntelenül belebotlik a szerzői jog speciális kérdéseibe, míg korábban TV nézés vagy rádióhallgatás közben aligha gondolkoztunk el a szerzői jogi védelem kérdésén.

A szerzői jog alapvetően a szerzői művett védi, ami alatt „az irodalom, a képzőművészetek és a filmművészet területén létrejött egyedi szellemi művet értünk” (1§ (1) UrhG).

A szerzői mű fenti fogalma alá esnek tehát a filmek, írói művek, fotók, (képzőművészeti) festmények vagy színdarabok, csakúgy mint az MS Word (számítógépes programok), a weboldalon található fénykép (jpeg - formátumú adatok) vagy a saját honlapunk.

Ahhoz, hogy ténylegesen olyan szerzői műről beszélhessünk, amely a szerzői jogvédelemről szóló törvény hatálya alá esik, a műnek meghatározott feltételeknek kell megfelelnie: **új** (abban a formában korábban nem létező), **egyedi** (a szerző illetve az alkotó személyéhez kapcsolódó) **és a külvilágban megjelenő formát kell öltenie**. Pusztán egy ötlet, amelyet még nem ültettek át cselekvésbe, nem elégíti ezeket a követelményeket.

Ha létezik ilyen szerzői mű, **a mű alkotója** (szerző, zeneszerző, programozó) szerzőként érvényesítheti a jogait. Ezek nem magára a dologra biztosítanak jogot, hanem sokkal inkább felhasználási és értékesítési jogokat jelentenek. Így egy film egyszerűen megvásárolható DVD - n, a film szerzőjét mégsem illeti meg semmilyen jog a vásárolt DVD -n, a vásárló szabadon megnézheti, eladhatja, vagy eldobhatja azt. Mindamelllett a vásárló nem használhatja fel a szerzői jogi törvény szerinti értelmében, tehát így például nyilvánosság előtt díj ellenében nem mutathatja be, vagy nem többszörösi, és a másolatot nem értékesítheti.

A szerzői mű felhasználása

A mű felhasználása első sorban egyedül a szerzőt illeti meg. Másodsorban azonban felhasználás és értékesítés joga harmadik személyeket is megillet, ha a szerzői mű felhasználási jogát vagy a (sokszorosításhoz, terjesztéshez, közvetítéshez, bemutatáshoz történő stb.) hozzájárulást megszerzik (licencia). A licencia jogosult, legtöbbször díj ellenében, jogosult a mű sokszorosítására, árusítására, bemutatására, stb.

A szerzői jogi védelem

A szerző a műve jogosulatlan felhasználásával vagy értékesítésével szemben felléphet. Így követelheti a felhasználás abbahagyását, díj megfizetését a használatért, és az esetleg károk megtérítését is kérheti. Más szerzői jogának ilyen megsértése ellen a büntetőjog is védelmet nyújt.

A szerzői jog megsértése rendkívül kellemetlen következményeket von maga után. Ez érvényes a harmadik személyek által készített fényképek egyesületi folyóiratban

történő megjelentetésére csakúgy mint a World Wide Webben található tartalmak másolására. Az esetlegesen fennálló szerzői jogvédelem pontos megismerése illetve a felhasználási és értékesítési jogok biztosítása manapság elkerülhetetlen, a saját művükön fennálló jogok továbbadása esetén pedig még fontosabb a szükséges rálátás megszerzése.

Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése, amely így szól: "A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől."

Személyhez fűződő jogok

A felek megállapodnak abban, hogy a megszerzett felhasználási jog gyakorlása során - a felhasználás jellegéhez igazodó módon - a Szerző nevét az alábbiak szerint kell feltüntetni:

Fotó: Dr. Makula László.

A képek másolása, magán vagy üzleti célra történő felhasználása a fentiek figyelembevételével történhet.

Budapest, 2010-07-07